

Karácsony, ünnepi mise

Zsid 1,1-6

Fiában szólt hozzánk

¹Sokszor és sokféle módon szólt Isten hajdan az atyákhoz, ²ezekben a végső napokban Fiában szólt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett, aki által az idöket is teremtette. ³Mint dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása, ő tartja fenn hathatós szavával a mindenséget. A büntölről való megtisztítást elvégezve helyet foglalt az isteni Fölség jobbján, ⁴s annyival kiválóbb, mint az angyalok, amennyivel különb nevet örökölt náluk. ⁵Vajon melyik angyalnak mondta valaha: „A fiam vagy, ma szültelek?” Vagy: „Én atyja leszek, ő meg a fiam.” ⁶Amikor Elsőszülöttét bevezeti a világba, ezt mondja: „Imádja őt Isten minden angyala.”

A Zsidóknak írt levél az újszövetségi levélirodalom legkülönösebb alkotása, melyet nagy valószínűség szerint egy igen művelt hellén keresztény írt, talán Apolló, a Jeruzsálemi Templom pusztulását átélő papoknak vigasztalásul és missziós szándékkal. Számos ószövetségi idézete olyan olvasókat tételez fel, akik nemcsak olvasták, hanem magyarították is az ószövetségi Szentírást. Talán annak is jó példája a levél, hogy a keresztény hívek milyen idézetgyűjteményekkel értelmezték Jézus személyét a zsinagóga tagjaival folytatott vitákban.

A zsidókhoz intézett levélből azt is láthatjuk, milyen nagy utat járt be ez a vita a palesztinai folklórból összegyűjtött bájos hagyományoktól kezdve a mai teológiai érvelésig, hogy az evangéliumi gyermekségtörténetben életközeli, egyszerű család tagja Jézus hogyan foglalja el ebben a szövegben az ég és a föld között, az isteni hatalmi rendszerben az angyalokat is megelőző helyét az Istennél. Sőt Jézus születését is beállítja a levél Isten örök tervébe, mely már a világteremtése előtt minden részletében kész volt. A világmindenség fölött uralkodó Isten udvartartásának része lesz Jézus, akit Palesztinában egy nemzedékkal korábban sokan személyesen is megismertek. Egyrészt összekötő kapocs a fenséges Isten és az emberek között, másrészt a szöveg azt is mutatja, hogy a hétköznapi tapasztalatra épülő hit egy nemzedék után hogyan válik tanná. Azt nem tudjuk, hogy ennek a szövegnek az írója személyesen találkozott-e a názáreti Jézussal, vagy azok közvetlen tanítványaival. Azt sem tudjuk, hogy a levél olvasóinak milyen személyes kapcsolatuk volt a galileai mesterrel. Az viszont világos, hogy

vallási akadémikus polémiába kapcsol be ez a levél bennünket. Igen érdekes amint ezt a folyamatot a hagyomány szerint leghosszabb éltű János evangélista személyesen átélte. Ő, aki élete végén sem feledte azokat a személyes benyomásait, amelyet Jézus mellett szerzett, különös érzéssel kapcsolódik be az élete végén a teológiai vitákban. Levélében ezt írja: „Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit saját szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és kezdünk tapintott: az élet Igéjét hirdetjük nektek” (1Jn 1,1).

Az első keresztények átélték, hogy a személyes élmény miként válik tanná. Jézusnak egy adott szituációban elmondott szava hogyan válik vallási elmélet alapjává. Az elmélet már másként hat, mint a személyes élmény. Jézus személyének jelentőségét nehéz lett volna minden vallási teória nélkülözésével bemutatni a főpapi körökből kikerült olvasóknak. Ez a levél azonban nyilvánvalóan csak az első kísérlet lehetett a művelt zsidó teológusok megnyerésére. A teoretikusoknak is át kellett menni a megtérésen, vagyis az elméleti belátást követni kellett a szív megváltozásának. Ezzel elkezdődött a mind a mai napig tartó dilemma az elméleti kereszténység és a gyakorlati hitvallás között. Az egyik nem nélkülözi a másikat. Az elméleti vita terméketlen a megtérés gyakorlatát követő életforma váltás nélkül, és a megtérés megfelelő világkép nélkül bizonytalan vallásgyakorlathoz vezet. Akik megpróbálták már evangelizálni egy hitelent, vagy egy másik vallás filozófia képviselőjét, azok megtapasztalhatták, milyen hosszú az út az elméleti belátás és a gyakorlati kereszténység között. Pedig ez egy alapvetően vallásos korban történt, ahol Isten művei, jelenléte és történelmi hatása lényegében mindenki számára elfogadott volt. Manapság ennél is nagyobb a távolság a gyakorlati ateista és a gyakorlati keresztény között. Még akkor is, ha a megértés és a megtérés nem mindig járja végig azt a nagy utat, amely az elméleti érdeklődéstől a hitvalló életig terjed. De igen fáradságos munka felépíteni egy vallásos világnézetet abban az emberben, aki ezt nem örökölte, vagy akit előző vallásos ismeretei frusztráltak. Sok esetben nagy türelemre van szükség, és arra, hogy megértsük az eltérő kultúrájú embert.